

Verslag excursie Westhoekreservaat 14 mei 2011

Tim STRUYVE, Guido BONAMIE, Guido DE PRINS, Koen LOCK, Marc LODEWYCKX,
Chantal MARTENS, Philip ROBBEN, Chris SNYERS, Michel VAN MALDEREN & Steve WULLAERT

Het Westhoekreservaat is groot, en dat hebben we gemerkt. We zijn het noordelijk begrazingsblok binnengegaan en zijn gedurende die dag niet verder dan de helft van dit terrein geraakt. De droogte van het voorjaar zorgde evenwel voor lagere aantallen in enkele taxonomische groepen, maar dit hoefde de pret niet te bederven.

Kevers (Coleoptera)

Waarnemingen: MV=Michel Van Malderen, TS=Tim Struyve, GB=Guido Bonamie, ML=Marc Lodewyckx, PR=Philip Robben, KL=Koen Lock

Soort	Waarnemer	Soort	Waarnemer
Carabidae			
<i>Acupalpus brunnipes</i> *	MV, ML	<i>Dyschirius thoracicus</i> *	MV
<i>Acupalpus dubius</i>	MV	<i>Elaphrus riparius</i>	MV, GB, ML, PR
<i>Amara aenea</i>	MV, ML	<i>Harpalus rubripes</i>	MV
<i>Amara communis</i>	MV	<i>Harpalus servus</i> *	ML
<i>Amara lucida</i> **	PR	<i>Harpalus tardus</i>	GB
<i>Anisodactylus binotatus</i>	MV, PR	<i>Loricera pilicornis</i>	MV
<i>Bembidion articulatum</i>	MV, GB, ML, PR	<i>Notiophilus biguttatus</i>	ML
<i>Bembidion illigeri</i>	ML	<i>Notiophilus substriatus</i>	MV, ML
<i>Bembidion varium</i> *	MV	<i>Omopron limbatum</i> *	MV, GB, ML
<i>Calathus cinctus</i> *	MV, GB	<i>Oxypselaphus obscurus</i>	MV, GB
<i>Calathus erratus</i>	GB, PR	<i>Philorhilus melanocephalus</i> *	MV
<i>Calathus melanocephalus</i>	ML	<i>Pterostichus strenuus</i>	MV
<i>Calathus mollis</i> *	MV, GB	<i>Stenolophus teutonius</i>	MV
<i>Cicindela hybrida</i> ***	GB	<i>Syntomus foveatus</i>	PR
<i>Demetrias monostigma</i> *	MV	<i>Syntomus truncatellus</i>	MV
<i>Dyschirius aeneus</i>	MV, ML	<i>Trichocellus placidus</i> *	MV
<i>Dyschirius globosus</i>	MV, ML		
Staphylinidae			
<i>Aleochara lanuginosa</i>	TS	<i>Oxytelus rugosus</i>	TS
<i>Aleochara tristis</i>	TS	<i>Oxytelus sculpturatus</i>	TS
<i>Aloconota gregaria</i>	ML	<i>Oxytelus tetracarinated</i>	TS
<i>Atheta aterrima</i>	TS	<i>Paederus fuscipes</i>	ML
<i>Atheta atramentaria</i>	TS, ML	<i>Paederus riparius</i>	TS
<i>Atheta cauta</i>	TS	<i>Philonthus agilis</i>	TS
<i>Atheta fungi</i>	TS	<i>Philonthus confinis</i>	TS
<i>Atheta longicornis</i>	TS	<i>Philonthus cruetatus</i> ab. <i>Extinctus</i>	TS
<i>Atheta macrocera</i>	TS	<i>Philonthus fimetarius</i>	TS
<i>Atheta nigripes</i>	TS	<i>Philonthus quisquiliarius</i>	GB
<i>Atheta sordidula</i>	TS	<i>Philonthus sanguinolentus</i>	TS, ML
<i>Autalia rivularis</i>	TS	<i>Philonthus splendens</i>	TS
<i>Bledius fracticornis</i>	ML	<i>Philonthus varians</i>	TS
<i>Bledius opacus</i>	ML	<i>Platystethus arenarius</i>	TS
<i>Bledius subterraneus</i>	TS	<i>Platystethus cornutus</i>	ML
<i>Chilopora longitarsis</i>	TS	<i>Quedius curtispennis</i>	TS
<i>Drusilla canaliculata</i>	TS	<i>Quedius picipes</i>	TS
<i>Gabrius piliger</i>	TS	<i>Quedius schatzmayeri</i>	MI
<i>Geostiba circellaris</i>	TS	<i>Quedius scintillans</i>	TS
<i>Gnypeta carbonaria</i>	ML	<i>Sepedophilus immaculatum</i>	TS
<i>Gyrophypnus angustatus</i>	TS	<i>Sepedophilus marshami</i>	TS
<i>Gyrophypnus fracticornis</i>	TS	<i>Stenus bimaculatus</i>	TS
<i>Gyrophypnus punctulatus</i>	TS	<i>Stenus boops</i>	ML
<i>Habrocerus capillaricornis</i>	TS	<i>Stenus brunnipes</i>	TS

Soort	Waarnemer	Soort	Waarnemer
<i>Lathrobium brunnipes</i>	TS	<i>Stenus junio</i>	ML
<i>Lathrobium geminum</i>	TS	<i>Stenus providus</i>	TS
<i>Megarathrus denticollis</i>	TS	<i>Stilicus erichsoni</i>	TS
<i>Megarathrus depressus</i>	TS	<i>Tachinus flavolimbatus</i>	TS
<i>Meotica exilis</i>	TS	<i>Tachinus lignorum</i>	TS, ML
<i>Oligota pusillima</i>	TS	<i>Tachinus rufipes</i>	GB
<i>Ontholestes murinus</i>	TS	<i>Tinotus morion</i>	TS
<i>Othius myrmecophilus</i>	TS	<i>Xantholinus linearis</i>	TS
<i>Oxypoda opaca</i>	TS	<i>Xantholinus longiventris</i>	ML
<i>Oxytelus laqueatus</i>	TS, ML		
Scarabaeidae			
<i>Onthophagus nuchicornis</i>	ML, PR	<i>Aphodius haemorrhoidalis</i>	ML
<i>Aphodius ater</i>	ML, GB	<i>Aphodius pusillus</i>	ML
<i>Aphodius foetidus</i>	ML	<i>Aphodius sphaelatus</i>	ML
<i>Aphodius fossor</i>	ML	<i>Aphodius sticticus</i>	GB
<i>Aphodius granarius</i>	GB		
Curculionidae			
<i>Anthonomus rubi</i>	ML, PR	<i>Phyllobius parvulus</i>	ML
<i>Apion aeneum</i>	GB	<i>Phyllobius pyri</i>	GB
<i>Ceutorhynchus erysimi</i>	ML	<i>Phyllobius virideaeris</i>	GB
<i>Ceutorhynchus asperifoliarum</i>	PR	<i>Polydrusus cervinus</i>	GB
<i>Limnobaris t-album</i>	ML	<i>Rhynchaenus salicis</i>	GB
<i>Otiiorhynchus ovatus</i>	ML	<i>Sibinia phalerata</i>	ML
<i>Philopodon plagiatus</i>	ML, PR	<i>Sitona sulcifrons</i>	ML
<i>Phyllobius oblongus</i>	ML, PR	<i>Trachypoeus scabriusculus</i>	ML
Overige families			
<i>Agabus bipustulatus</i>	GB	<i>Georissus crenulatus</i>	ML
<i>Anaspis maculata</i>	ML, GB	<i>Haltica oleracea</i>	ML
<i>Byturus tomentosus</i>	GB	<i>Haltica quercetorum</i>	ML
<i>Cantharis nigricans</i>	GB	<i>Harmonia axyridis</i>	KL
<i>Cantharis rufa</i>	GB	<i>Heterocerus fenestratus</i>	ML
<i>Cercyon lateralis</i>	GB	<i>Heterocerus hispidulus</i>	ML
<i>Coccinella septempunctata</i>	KL	<i>Hypocaccus crassipes</i>	ML
<i>Coccinella undecimpunctata</i>	ML	<i>Hypocaccus metallicus</i>	ML
<i>Coelambus confluentis</i>	GB	<i>Melanimon tibialis</i>	ML
<i>Crioceris asparagi</i>	ML, PR	<i>Melanotus niger</i>	GB
<i>Crypticus quisquilius</i>	PR	<i>Notoxus monoceros</i>	GB
<i>Cryptocephalus vittatus</i>	GB	<i>Phylan gibbus</i>	PR, GB
<i>Cytilus sericeus</i>	ML	<i>Rhizophorus chrysoloides</i>	GB
<i>Dicronychus cinereus</i>	ML	<i>Scaphidema metallicum</i>	PR
<i>Dryops luridus</i>	ML	<i>Scaphium immaculatum</i>	GB
<i>Epilachna argus</i>	ML, KL		

De loopkevers is de enige familie met een rode lijst voor Vlaanderen (DESENDER *et al.*, 2008). Tien gevonden soorten zijn hier aangeduid als zeldzaam (aangeduid met *) en één soort als kwetsbaar (aangeduid met **) en één soort als achteruitgaand (aangeduid met ***). Voor meer dan de helft betreft het hier soorten die in België typisch zijn voor de duinen, waar ze zeker niet zeldzaam zijn. Daarnaast werden enkele oeverbewoners vastgesteld: *Acupalpus brunnipes*, *Bembidion varium*, *Omophron limbatum* en *Dyschirius thoracicus*.

Onder de kortschildkevers zijn er twee soorten vermeldenswaardig: *Tachinus flavolimbatus*: deze zuidelijkere soort werd enkele jaren geleden voor het eerst gevonden in België in de Westhoek met één enkel exemplaar (STRUYVE, 2002). Ondertussen is deze soort ook van één andere locatie bekend in België. Tijdens de excursie werden meerdere exemplaren aangetroffen, waardoor we kunnen stellen dat deze soort echt ingeburgerd is. Een tweede vermeldenswaardige soort is *Quedius schatzmayeri*, een in België zeldzame soort met een meer zuidwestelijke verspreiding.

Zweefvliegen (Syrphidae) en andere Diptera

Waarnemingen: Chantal Martens

- Rhagionidae: *Rhagio scolopaceus*
- Bombyliidae: *Hemipenthes morio*
- Asilidae: *Dioctria atricapilla*, *Dysmachus trigonus*
- Syrphidae: *Cheilosia albitarsis*, *Cheilosia bergenstammi*, *Cheilosia fraterna*, *Chrysotoxum cautum*, *Episyrphus balteatus*, *Eristalis arbustorum*, *Eristalis pertinax*, *Eristalis similis*, *Eristalis tenax*, *Eupeodes corollae*, *Myathropa florea*, *Platycheirus albimanus*, *Sphaerophoria scripta*, *Syritta pipiens*
- Muscidae: *Helina impuncta*, *Hydrotaea ignava*, *Phaonia serva*, *Thricops semicinereus*

Bijzondere soorten waren *Hemipenthes morio* en *Cheilosia bergenstammi*. *Hemipenthes morio* is een typische duinensoort. Ze komt er voor op onbegroeide stukken, zoals zandpaden. De larven zijn hyperparasieten en leven in Tachinidae. De larven van *Cheilosia bergenstammi* zijn fytofaag en leven in de stengels en wortels van jacobskruiskruid. De imago's zijn te vinden in open, meestal droge vegetatie en de soort kan lokaal, bijvoorbeeld in de duinen, algemeen zijn. Bij betere weersomstandigheden valt hier veel meer te verwachten.

Vlinders (Lepidoptera)

Waarnemingen: Steve Wullaert, Guido De Prins, Chris Snyers

Onder de dagvlinders werden geen verrassingen waargenomen: klein koolwitje, klein geaderd witje, bruin blauwtje, icarusblauwtje, hooibeestje, kleine vos, dagpauwoog en kleine parelmoervlinder. Van de kleine parelmoervlinder is bekend dat de Westkust één van de weinige populaties van Vlaanderen bevat.

Fig 1: Op zoek naar vlinders op duindoorn

Microlepidoptera

- Crambidae: *Pyrausta aurata*
- Adelidae: *Adela reaumurella*, *Nematopogon swammerdamella*, *Cauchas fibulella*
- Incurvariidae: *Incurvaria masculella*
- Tortricidae: *Ancylis obtusana*, *Antophila fabriciana*, *Celypha striana*, *Celypha lacunana*, *Cochylimorpha straminea*, *Eupoecilia ambiguella*
- Pterophoridae: *Crombrugghia distans*, *Pterophorus pentadactyla*, *Adaina microdactyla*

Macrolepidoptera

- Geometridae: *Epirrhoe alternata*, *Timandra comae*, *Aplocera efformata*, *Macaria brunneata*, *Chiasmia clathrata*, *Perizoma flavofasciata*, *Perizoma albulata*, *Eupithecia tenuiata*, *Scopula immutata*
- Noctuidae: *Autographa gamma*, *Phytometra viridaria*
- Arctiidae: *Tyria jacobaea*, *Diacrisia sannio*

Bladmijnen

- Gracillariidae
 - Enkele mijnen van *Gracillaria syringella* op *Ligustrum* (liguster).
 - Enkele mijnen van *Caloptilia elongella* op *Alnus glutinosa* (zwarte els).
 - Ook enkele mijnen van *Caloptilia falconipennella* op *Alnus glutinosa* (zwarte els).
 - Een aantal mijnen van *Caloptilia stigmatella* op *Salix caprea* (boswilg).

• Coleophoridae

- 1 koker van *Coleophora binderella* op *Alnus glutinosa* (zwarte els).
- 4 kokers van *Coleophora conyzae* op *Pulicaria dysenterica* (heelblaadje) .
- Veel kokers van *Coleophora follicularis* op *Pulicaria dysenterica* (heelblaadje) en op *Eupatorium cannabinum* (konginginnenkruid).
- Een tiental kokers van *Coleophora gryhipennella* op *Rosa pimpinellifolia* (duinroos).
- Enkele kokers van *Coleophora limosipennella* op *Ulmus minor* (gladde iep).
- Verschillende kokers van *Coleophora lusciniapennella* op zowel *Salix repens* (kruipwilg) als op *Salix caprea* (boswilg).
- 1 koker van *Coleophora serratella* op *Ulmus* (olm).

• Momphidae

Verschillende mijnen van *Mompha miscella* op *Helianthemum* (zonneroosje).

• Rupsen

- Gelechiidae: samengesponnen bladeren op *Trifolium* (klaver) van *Syncopacma taeniolella*.
- Lymantriidae: zeer veel spinsels en rupsen op *Hippophae rhamnoides* (Duindoorn) van *Euproctis similis*
- Arctiidae: *Arctia caja* op *Anchusa officinalis* (ossentong).
- Zygaenidae: *Zygaena filipendulae*.

Onder de nachtvlinders werden heel wat bijzonderheden opgemerkt: *Cauchas fibulella*, *Coleophora follicularis*, *Coleophora binderella* en *Caloptilia falconipennella* zijn nieuw voor de provincie West-Vlaanderen. *Crombrugghia distans* is in België enkel bekend van de kust en was na 1980 niet meer waargenomen. Ook de zeldzaamheid *Mompha miscella* was niet meer na 1980 waargenomen in de provincie. Voor *Coleophora conyzae* betreft dit de tweede waarneming voor België, terwijl *Syncopacma taeniolella* voor de eerste maal in Vlaanderen werd waargenomen.

Overige

Waarnemingen: Koen Lock

- Thysanoptera: *Aiolothrips intermedius*, *Aiolothrips melaleucus*, *Frankliniella intonsa*, *Thrips major*, *Thrips physapus*, *Thrips physapus*, *Thrips tabaci* en *Thrips validus*.
- Dermaptera: *Forficula auricularia*
- Isopoda: *Armadillidium vulgare*, *Philoscia muscorum*, *Porcellio scaber*

Bijzonder is de vangst van *Aiolothrips melaleucus*, hetgeen de eerste waarneming voor België betreft (Lock & Vierbergen, in prep.).

Dankwoord

Dank in de eerste plaats aan het ANB, de beheerders van het Westhoekreservaat voor de nodige toelatingen om het gebied te mogen betreden. Daarnaast dank aan de deelnemers om hier een aangename dag van te maken.

Literatuur

- DESENDER K., DEKONINCK W. & MAES D., 2008. - An updated Red List of the ground and tiger beetles (Coleoptera, Carabidae) in Flanders (Belgium). *Bulletin van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Entomologie*, 78: 113-131.
- STRUYVE T., 2002. - *Tachinus flavolimbatus* PAND., 1869 (Coleoptera Staphylinidae) a new beetle species for Belgium. *Bulletin SRBE/KBVE*, 138: 48.